

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
DÖVLƏT STATİSTİKA KOMİTƏSİ**

Məlumatlardan istifadə edərkən Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsinə istinad etmək lazımdır.

SOSIAL, İQTİSADI İNKİŞAF

1

YANVAR

2013-CÜ İLİN YANVAR AYINDA ÖLKƏNİN İQTİSADI VƏ SOSIAL İNKİŞAFININ MAKROİQTİSADI GÖSTƏRİCİLƏRİ

Məhsul istehsalı və xidmət sahələrində, habelə məhsula və idxala xalis vergilər nəzərə alınmaqla yanvar ayında 4.5 milyard manatlıq **Ümumi Daxili Məhsul** istehsal edilmiş və keçən ilin müvafiq dövrünün səviyyəsindən 2.8 faiz yüksək olmuşdur. Əlavə dəyərin 62.2 faizi məhsul istehsalı sahələrində, 29.5 faizi xidmət sahələrində istehsal olunmuş, 8.3 faizi isə məhsula və idxala xalis vergilərin payına düşmüşdür. Orta hesabla ölkənin hər bir sakininə düşən ümumi daxili məhsul istehsalı 484.2 manat (616.9 ABŞ dolları) olmuş və 1.5 faiz artmışdır.

Əlavə dəyərin 49.6 faizi qeyri-neft sektorunda istehsal olunaraq ötən ilin yanvarı ilə müqayisədə 8.8 faiz artmış, neft sektorunda isə 2.1 faiz azalmışdır.

2013-cü ilin yanvar ayında **sənaye** müəssisələri və bu sahədə fəaliyyət göstərən fiziki şəxslər 3.0 milyard manatlıq, yaxud 2012-ci ilin müvafiq dövründə olduğundan 0.1 faiz çox sənaye məhsulu istehsal etmişlər.

İqtisadi fəaliyyət növləri təsnifatına uyğun olaraq sənaye məhsulunun 75.9 faizi mədənçıxarma bölməsində, 17.5 faizi emal bölməsində, 6.2 faizi isə elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı bölməsində, 0.4 faizi su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı bölməsində istehsal olunmuşdur.

Məhsul istehsalı sənayenin mədənçıxarma bölməsində 1.8 faiz, o cümlədən neft hasilatı 3.1 faiz, əmtəlik qaz hasilatı 4.7 faiz azalmış, 3.8 milyon ton neft və 1.5 milyard kub metr qaz hasil edilmişdir.

Sənayenin emal bölməsində məhsul istehsalı 13.8 faiz, bölmənin məhsullarından qida məhsulları istehsalı 0.9 faiz, tütün məmulatları istehsalı 54.7 faiz, toxuculuq sənayesi məhsulları istehsalı 6.0 faiz, dəri və dəri məmulatları istehsalı 2.7 dəfə, poliqrafiya fəaliyyəti 78.6 faiz, neft məhsulları istehsalı 22.8 faiz, kimya sənayesi məhsulları istehsalı 12.4 faiz, əczaçılıq məhsulları istehsalı 57.3 faiz, rezin və plastmas məmulatları istehsalı 45.6 faiz, tikinti materialları istehsalı 56.7 faiz, metallurgiya sənayesi məhsulları istehsalı 61.6 faiz, kompüter və digər elektron avadanlıqları istehsalı 2.3 dəfə, elektrik avadanlıqları istehsalı 55.0 faiz, avtomobil və qoşquları istehsalı 28.4 faiz, sair nəqliyyat vasitələri istehsalı 46.6 faiz, mebel istehsalı 2.9 dəfə, zərgərlik, musiqi, idman və tibb avadanlıqları istehsalı 45.0 faiz artmışdır.

Sənayenin elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı bölməsində məhsul istehsalı 2.8 faiz artmış, elektrik enerjisi istehsalı isə 2.0 faiz azalaraq 2.0 milyard kVt saat elektrik enerjisi istehsal edilmişdir.

Su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı bölməsində məhsul istehsalı 1.6 faiz azalmışdır.

Sənayenin qeyri-neft sektorunda məhsul istehsalı 2.3 faiz artmış, neft sektorunda isə 0.4 faiz azalmışdır.

Kənd təsərrüfatında yaz-tarla işlərinə hazırlıqla yanaşı yanvar ayında 35.5 min ton diri çəkiddə ət, 129.8 min ton süd, 111.2 milyon ədəd yumurta və 2570 ton tərəvəz istehsal edilmişdir. 2012-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə ət istehsalı 2.3 faiz, süd istehsalı 5.0 faiz, yumurta

istehsalı 20.3 faiz, tərəvəz istehsalı 10.2 faiz, kənd təsərrüfatının ümumi məhsulu 4.5 faiz artmışdır.

Yanvar ayında ölkənin **tikinti kompleksində** 617.7 milyon manat məbləğində, yaxud ötən ilin yanvar ayında olduğundan 32.4 faiz çox vəsaitdən istifadə edilmiş və onun 316.1 milyon manatı tikinti-quraşdırma işlərinin yerinə yetirilməsinə sərf olunmuşdur. Əsas kapitalla yönəldilmiş vəsaitin 398.8 milyon manatı yerli mənbələrdən daxil olmuş, 60.2 faizi (371.6 milyon manatı) məhsul istehsalı obyektlərinin inşasına sərf olunmuşdur.

Müxtəlif mənbələrdən ayrılmış vəsaitlər hesabına yanvar ayında 131.2 min kv.metr yaşayış evləri, 1100 şagird yerlik ümumtəhsil məktəbləri, 242 yerlik məktəbəqədər təhsil müəssisələri istifadəyə qəbul edilmişdir.

İlkin məlumatlara görə 2012-ci ildə xarici ölkələrdən və onların firmalarından ölkəmizə 10.3 milyard ABŞ dolları məbləğində **xarici investisiya** daxil olmuş və onun 41.6 faizi neft sektoruna yönəldilmişdir.

Nəqliyyat kompleksində fəaliyyət göstərən müəssisələr və fiziki şəxslər tərəfindən yanvar ayında 16.4 milyon ton yük və 124.5 milyon nəfər sərnişin daşınmış, 2012-ci ilin müvafiq dövrünə nisbətən yük daşınması 0.5 faiz azalmış, sərnişin daşınması 8.7 faiz artmışdır. Yük daşınması avtomobil nəqliyyatı ilə 7.6 faiz, hava nəqliyyatı ilə 12.9 faiz, sərnişin daşınması avtomobil nəqliyyatı ilə 8.5 faiz, metro ilə 10.6 faiz, dəniz nəqliyyatı ilə 10.0 faiz, hava nəqliyyatı ilə 11.7 faiz artmışdır.

İnformasiya və rabitə xidmətləri müəssisələrinin əhaliyə, idarə və təşkilatlara göstərdikləri xidmətlərin həcmi yanvar ayında ötən ilin müvafiq dövrünə nisbətən 13.6 faiz artaraq 116.3 milyon manat təşkil etmişdir.

Yanvar ayında pərakəndə **ticarət** şəbəkəsindən əhaliyə 1481.7 milyon manat məbləğində istehlak malları satılmış və xidmət müəssisələri tərəfindən 536.1 milyon manatlıq **pullu xidmət** göstərilmişdir. 2012-ci ilin yanvar ayı ilə müqayisədə əmtəə dövriyyəsi 9.1 faiz, pullu xidmətlərin həcmi isə 8.4 faiz artmış, ölkə sakinləri ticarət şəbəkəsindən 848.2 milyon manatlıq ərzaq məhsulları və 633.5 milyon manatlıq qeyri-ərzaq malları almışlar.

Ölkə daxilində əmtəə dövriyyəsinin sürətlə artması ilə yanaşı **xarici ticarət** əlaqələri də genişlənir. Dövlət Gömrük Komitəsinin məlumatlarına əsasən yola saldıığımız 2012-ci ildə ölkənin hüquqi və fiziki şəxsləri xarici dövlətlərlə 33.6 milyard dollar məbləğində ticarət əməliyyatları aparmışlar. Əmtəə dövriyyəsinin 71.2 faizini və ya 23.9 milyard dollarını ölkədən ixrac olunmuş mallar, 28.8 faizini (9.7 milyard dollarını) isə idxal məhsulları təşkil etmiş, 14.2 milyard dollar məbləğində müsbət saldo yaranmışdır. Əmtəə mübadiləsinin 89.2 faizi və ya 30.0 milyard dollarlığı uzaq xarici dövlətlərlə, 10.8 faizi (3.6 milyard dolları) MDB üzvü ölkələri ilə aparılmışdır.

Ölkəmizə idxal olunmuş malların 75.4 faizi və ya 7.3 milyard dolları uzaq xarici dövlətlərdən, 24.6 faizi (2.4 milyard dolları) MDB üzvü ölkələrindən daxil olmuşdur. Ölkəmizə gətirilmiş malların 27.2 faizini maşınlar, mexanizmlər, elektrotexniki avadanlıqlar, aparaturlar, 14.7 faizini quru yol nəqliyyat vasitələri, uçan aparatlar, üzən nəqliyyat vasitələri, 15.2 faizini azqiyətli metallar və onlardan hazırlanmış məmulatlar, 7.5 faizini ərzaq məhsulları, spirtli və spirtsiz içkilər, sirkə, tütün, 6.9 faizini kimya sənayesi məhsulları, 5.2 faizini bitki mənşəli məhsullar və s. təşkil etmişdir.

Ölkədən ixrac edilmiş malların 94.8 faizi, yaxud 22.7 milyard dolları uzaq xarici dövlətlərə, 5.2 faizi (1.2 milyard dolları) isə MDB üzvü ölkələrinə göndərilmişdir. Xarici ölkələrə göndərilmiş malların içərisində mineral məhsullar üstünlük təşkil etmişdir. Bundan başqa, ölkədən bitki mənşəli məhsullar, ərzaq, kimya sənayesi məhsulları, azqiyətli metallar və

onlardan hazırlanmış məmulatlar, plastik kütlələr, kauçuk, rezin, onlardan hazırlanmış məmulatlar, mirvari və s. ixrac olunmuşdur.

Əmtəə mübadiləsi daha çox İtaliya, Rusiya, Fransa, ABŞ, Türkiyə, Hindistan, Almaniya, İndoneziya, İsrail, Yunanıstanla aparılmışdır.

Ötən il qeyri-neft məhsullarının ixracı 8.4 faiz artmışdır.

Xam neftin ixracı barədə Azərbaycan Neft Şirkətindən və ABƏŞ-dən daxil olmuş məlumatlar nəzərə alınmaqla xarici ticarət dövriyyəsi 43.8 milyard dollar, o cümlədən ixrac 34.2 milyard dollar təşkil etmiş, 24.5 milyard dollarlıq müsbət saldo yaranmışdır.

2012-ci ildə ölkəmizə 33.5 milyon dollar məbləğində humanitar və texniki yardım daxil olmuşdur.

İstehlak mallarının qiymətləri və xidmət tarifləri yanvar ayında 2012-ci ilin dekabr ayı ilə müqayisədə 1.2 faiz, o cümlədən ərzaq məhsullarının qiymətləri 0.6 faiz, qeyri-ərzaq mallarının qiymətləri 0.1 faiz, xidmət tarifləri 3.0 faiz bahalaşmışdır. 2012-ci ilin yanvarına nisbətən istehlak mallarının qiymətləri və xidmət tarifləri 0.8 faiz, o cümlədən qeyri-ərzaq mallarının qiymətləri 0.5 faiz, xidmət tarifləri 3.4 faiz bahalaşmış, ərzaq məhsullarının qiymətləri isə 0.6 faiz ucuzlaşmışdır. Yanvar ayında ərzaq məhsullarından toyuq ətinin, kərə yağının, qatığın, pendirin, şəkər tozunun, qəndin, düyünün və s. qiymətləri ucuzlaşmışdır.

Qeyri-ərzaq mallarından yağlı boyaların, taxta-şalbanın, tikinti kərpicinin və s. qiymətləri ucuzlaşmışdır.

Ölkədə muzzla işləyənlərin orta aylıq **əmək haqqı** 2012-ci ildə əvvəlki ilə nisbətən 8.7 faiz yüksələrək 396.0 manat, əhalinin hər nəfərinə düşən **gəlirləri** isə 2013-cü ilin yanvar ayında ötən ilin yanvarına nisbətən 3.9 faiz artaraq 246.1 manat olmuşdur.

Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin məlumatlarına əsasən 2012-ci ildə **dövlət büdcəsinə** 17.3 milyard manat vəsait daxil olmuş, büdcədən 17.1 milyard manat vəsait xərclənmişdir. Büdcənin gəlirləri ilə xərcləri arasında yaranmış 176.0 milyon manatlıq profisit ümumi daxili məhsulun 0.3 faizinə bərabər olmuşdur.

2013-cü il yanvarın 1-nə kimi ölkənin maliyyə-kredit təşkilatları hüquqi və fiziki şəxslərə 12.7 milyard manat məbləğində **kredit** ayırmışlar. Verilmiş kreditlərin həcmi 2012-cü il yanvar ayının 1-i ilə müqayisədə 27.8 faiz artmış, onun 69.5 faizi və ya 8.8 milyard manatı uzun müddətli olmuşdur. Kreditlərin 748.8 milyon manatının, yaxud 5.9 faizinin ödəmə vaxtı keçmişdir.

Əhalinin banklardakı **əmanətlərinin** məbləği bir il ərzində 24.1 faiz artaraq yanvar ayının 1-i vəziyyətinə 5.1 milyard manata çatmışdır.

Yanvar ayında milli valyutanın 1 ABŞ dollarına **məzənnəsi** 0.78 manata, 1 Avroya 1.04 manata və 100 Rusiya rubluna 2.59 manata bərabər olmuşdur.

MAKROİQTİSADI GÖSTƏRİCİLƏR

	2013-cü ilin yanvar ayında faktiki, milyon manat	2013-cü ilin yanvar ayı 2012-ci ilin yanvar ayına nisbətən, faizlə	Məlumat üçün 2012-ci ilin yanvar ayı 2011-ci ilin yanvar ayına nisbətən, faizlə
Ümumi daxili məhsul	4 474,3	102,8	101,2
o cümlədən qeyri-neft ÜDM-si	2 219,2	108,8	105,9
Sənaye məhsulunun (işlərin, xidmətlərin) ümumi həcmi	3 006,7	100,1	100,0
o cümlədən qeyri-neft sənayesi	543,1	102,3	114,4
Əsas kapitalla yönəldilmiş vəsaitlər	617,7	132,4	104,8
o cümlədən qeyri-neft sektoruna	387,5	166,6	97,1
Kənd təsərrüfatı məhsulu	187,5	104,5	102,9
Nəqliyyat sektorunda yük daşınması, mlyn. ton	16,4	99,5	106,4
o cümlədən qeyri-neft yüklərinin daşınması	10,9	105,6	110,7
İnformasiya və rabitə xidmətlərinin həcmi	116,3	113,6	121,8
Pərakəndə ticarət dövriyyəsi	1 481,7	109,1	109,4
Əhaliyə göstərilən pullu xidmətlər	536,1	108,4	110,3
Dövlət büdcəsinin gəlirləri	17 281,6 ^{x)}	110,1 ^{xx)}	137,6 ^{xxx)}
Dövlət büdcəsinin xərcləri	17 105,6 ^{x)}	111,1 ^{xx)}	130,9 ^{xxx)}
Dövlət büdcəsinin profisiti	176,0	-	-
Əhalinin gəlirləri	2 273,8	105,3	114,0
Hər nəfərə düşən gəlirlər, manat	246,1	103,9	112,4
Bir işçiyə hesablanmış orta aylıq əmək haqqı, manat	396,0 ^{x)}	108,7 ^{xx)}	109,9 ^{xxx)}
İstehlak qiymətlərinin indeksi	x	100,8	104,8
Statistika məlumatı¹⁾			
Xarici ticarət dövriyyəsi, mlyn. ABŞ \$	43 813,2 ^{x)}	95,5 ³⁾	x
o cümlədən:			
ixrac	34 160,3 ^{x)}	95,1 ³⁾	x
ondan qeyri-neft məhsulu ixracı	1 673,6 ^{x)}	108,4 ³⁾	110,3 ⁴⁾
idخال	9 652,9 ^{x)}	96,9 ³⁾	142,9 ⁴⁾
Gömrük məlumatı²⁾:			
Xarici ticarət dövriyyəsi, mlyn. ABŞ \$	33 560,9 ^{x)}	89,3 ³⁾	103,5 ⁴⁾
o cümlədən:			
ixrac	23 908,0 ^{x)}	86,2 ³⁾	89,0 ⁴⁾
idخال	9 652,9 ^{x)}	96,9 ³⁾	142,9 ⁴⁾

Qeyd:

¹⁾ Ölkə sərhədini keçərək faktiki ixrac olunmuş, lakin hesabat dövründə gömrük orqanlarında rəsmiləşdirilməyən xam neft və təbii qazın həcmi və statistik qiymətləndirilmiş dəyəri nəzərə alınmaqla.

²⁾ Xam neft və təbii qaz ixracında gömrük rəsmiləşdirilməsi tarixi ilə bu məhsulların faktiki ixrac tarixi (ölkə sərhədini keçmə tarixi) üst-üstə düşmədiyi üçün ölkə üzrə ixracın ümumi həcminə ixrac edilmiş xam neft və təbii qazın hesabat dövründə gömrük orqanlarında yalnız rəsmiləşdirilən həcmində dair məlumatlar daxil edilmişdir.

³⁾ 2012-ci il 2011-ci ilə nisbətən, müqayisəli qiymətlərlə;

⁴⁾ 2011-ci il 2010-cu ilə nisbətən, müqayisəli qiymətlərlə;

^{x)} 2012-ci il;

^{xx)} 2012-ci il 2011-ci ilə nisbətən;

^{xxx)} 2011-ci il 2010-cu ilə nisbətən.